

Chr. 184, 17. परं तु nichtsdestoweniger ÇAK. 41, 17. न हि तु DAÇ. 2, 44. Häufig erscheint तु als blosses Flickwort im Verse, entweder eine fehlende Silbe ergänzend oder eine vorangehende kurze Silbe nur lang machend: यच्चस्य सुकृतं किंचिदमुत्रार्थमुपार्जितम् । भर्ता तत्सर्वमादत्ते परावृत्तकृतस्य तु ॥ M. 7, 95. मा पिता रुद्र मा मातर्मा स्वसस्त्विति चाब्रवीत् BRĀHMAN. 3, 22. R. 2, 38, 1. 4, 61, 10. Mit च verbunden: न चैवैना प्रपच्छेत्तु M. 9, 89. त्वष्टिस्त्वायोगवच्य च 10, 48. प्रणामति च ये त्वां हि प्रभाते तु नरा भुवि MBH. 4, 197. ये चान्ये तूपयास्पति 7, 6406. कथं च त्वपि चैतेन कथितं स्यात्तु N. 22, 13. 23, 9. किं च शेषे तु भूमौ त्वम् DAÇ. 2, 29. त्वेव च M. 8, 138. In einem und demselben Satze zwei तु, ohne dass etwa ein Satztheil einem andern gegenübergestellt würde: न तु नामापि गृह्णीयात्पत्न्या प्रेते परस्य तु M. 3, 157. एतास्तिस्रस्तु भार्यथि नोपयच्छेत्तु बुद्धिमान् 11, 172. भीमसेनं तु (v. l. च) ज्ञायते त्वपराजितम् Hip. 2, 17. तस्मिंश्चिन्ने रथाङ्गे तु सहदेवस्तु MBH. 7, 7473. दत्त्वा तु क्षीरयानं तु तस्यै ते VARĀHA-P. in Z. d. d. m. G. 13, 493. न त्वेव तु auf keinen Fall aber M. 4, 173. 3, 37. Mit पुनरुः सा चेतपुनः प्रडुष्येत्तु 11, 177. — 3) bisweilen so v. a. वा oder च: उद्गृह्णानं समाह्वय खरयानं तु कामतः । स्नात्वा तु विप्रो दिग्वासाः प्राणायामेन श्रुध्यति ॥ M. 11, 201. ब्राह्मस्य तु क्षपाह्वय यत्प्रमाणं समासतः । एकैकशो युगानां तु क्रमशस्तन्निवोधत ॥ 1, 68. सा समुद्रान्तु वै पूर्वदा समुद्रान्तु पश्चिमात् । तयोरेवात्तरं गिर्योः 2, 22. — 4) तु (= तावत्) — तु wohl — aber: संकृतास्तु करत्निमे मम ज्ञानं विहंगमाः । यदा तु नियतिष्यति वशमेध्यति मे तदा ॥ Hit. 1, 32. — 5) bisweilen mit तु verwechselt: किं त्वतः परमं दुःखम् BRĀHMAN. 3, 17. ब्राह्मणस्यास्य किं त्वरुम् । प्रियं कुर्याम् 4, 7. किं तु दुःखतरं शक्यं मया द्रष्टुमतः परम् Hip. 1, 35. Die Calc. Ausg. des MBH. hat hier überall तु st. तु. In der folg. Stelle dagegen hat auch die Calc. Ausg. तुः कार्यं स्यातो सुतो वालौ भवेयं च कार्यं त्वरुम् BRĀHMAN. 2, 9. — 6) = तदा im Nachsatz nach चेद्: तां वेदहं न दित्स्येयम् — प्रमथ्यैनां करेयुस्तु BRĀHMAN. 2, 17. Hier hat die Calc. Ausg. die richtige Lesart ते st. तु. — Die Lexicogr. geben folgende Bedd.: भेद AK. 3, 4, 32 (28), 3. MED. avj. 19. विशेष H. an. 7, 9. पत्तात्तर MED. घवधारण AK. 3, 3, 15. 3, 4, 32 (28), 3. H. an. MED. पाद-पूरण (Flickwort) AK. 3, 3, 5. H. an. MED. समुच्चय H. an. MED. निवोग, विनिघ्न, प्रशंसा MED. Bei तु पुत्रायाम् behalt nach P. 8, 1, 39 das verb. fin. seinen Ton: माणवकस्तु भुङ्क्ते शोभनम् Sch. — Man hat viell. mit Recht तु auf den Pronominalstamm त zurückgeführt; vgl. कु und सु.

3. तु Pronominalstamm der 2ten Person; s. 1. त्व.

तुखार m. wohl = तुखार N. pr. eines Volkes; sg. ein Mann aus diesem Volke: तुखारश्चक्रुषाः RĀGA-TAR. 4, 214; vgl. dagegen: चक्रुषो नाम भुःखारदेशानीतः 246.

तुक्रयोतिर्विद् (तुक्र N. pr. + यो) m. N. pr. eines Astronomen Ind. St. 2, 231.

तुकाक्षीरी f. = तुगाक्षीरी H. 1134.

तुक्र m. N. pr. eines Mannes RĀGA-TAR. 7, 220. 8, 1022.

तुल g a ṇ a पत्तादि zu P. 4, 2, 80.

तुखार m. pl. N. pr. eines nicht indischen Volkes, die Tocharer (im Nordwesten von Madhjadeça nach VARĀH.) LIA. 1, 832. AV. PARIS. in Verz. d. B. H. 92, 3 v. u. MBH. 2, 1850. ये चान्ये विन्द्यनिलयास्तु-खारास्तुम्बुरास्तथा । अथर्मरुचयस्तात विद्धि तान्वेनसंभवान् ॥ HARIV.

341. 784. 6441. R. 4, 44, 14. VP. 193, N. 157. HIOURN-THSANG I, 23. 179. II, 193. Sehr häufig auch तुषार geschrieben H. an. 3, 561. MBH. 3, 1991. 12350. 6, 3297. 8, 3652. R. GORR. 1, 56, 3. VARĀH. BRH. S. 14, 22. 16, 6. VP. 474. 193, N. 157. 473, N. 64. — Vgl. तुखार.

तुगा f. das sog. Tabâshir (aus त्वक्तीरी), ein weissliches Concrement, das sich zuweilen in den Knoten des Bambusrohrs findet; von den Engländern Bambusmanna genannt. RĀGAN. im ÇKDR. Suçr. 2, 304, 7. 322, 3. तुगाख्या 473, 7.

तुगाक्षीरी (तुगा + क्षीरी) f. dass. RĀGAN. im ÇKDR. eine besondere Art davon RĀGAN. im ÇKDR. Suçr. 1, 140, 9. 37, 20. 2, 389, 12. 392, 7. °क्षीरिपल 449, 20. — Vgl. तुकाक्षीरी.

तुप्र m. N. pr. 1) des Vaters von Bhuġju, der von den Açvin gerettet wird: ता भुज्यु विभिर्द्वाः समुद्रान्तुप्रस्य सूनूमूक्यू रजोभिः RV. 6. 62, 6. 1, 116, 3. 117, 14. — 2) eines von Indra bekämpften Feindes RV. 6, 20, 8. त्वं तुप्रं वेतसवे सचाकन् 26, 4. 10, 49, 4.

तुप्रिय ved. von तुप्र, = तुप्र्य P. 4, 4, 115.

तुप्रियावृध् s. तुप्र्यावृध्.

तुप्र्य (von तुप्र) P. 4, 4, 115. m. patron. des Bhuġju: यस्मां ऋन्ये दश प्र-ति धुरं वहन्ति वक्रयः । अस्तं वयो न तुप्र्यम् RV. 8, 3, 23. 63, 11. N. eines Mannes oder Stammes: पितृ स्वधैनवानामृत यस्तुप्र्ये सचा । उतायामिन्द्र यस्तवं 8, 32, 20. f. nach NAIGH. 1, 12 Synonym von उदक, eine Bed., welche nur aus der folg. Stelle (und aus तुप्र्यावृध्) vermuthet zu sein scheint: चावः शर्मं वृषमं तुप्र्यासु RV. 1, 33, 15. Man könnte verstehen: unter den Tugriern (näml. वित्तु). — Vgl. तौप्र्य.

तुप्र्यावृध् (तुप्र्य + वृध् nach Padap. und PRĀTIC.) adj. der sich des Tugriers freut, gern bei dem T. ist, von Indra RV. 8, 43, 29. 88, 7. vom Soma 8, 1, 15 (wenn man °वृध्: in °वृध्म् ändern dürfte, so liesse sich auch in der letzten Stelle die Beziehung auf Indra herstellen).

तुप्र्वन् n. nach NIR. 4, 15 so v. a. तीर्थ. सूवास्ता अग्निं तुप्र्वानि RV. 8, 19, 37.

तुङ्ग 1) adj. f. अतिemporstehend, gewölbt; hoch AK. 3, 2, 19. 3, 4, 26, 207. TRIK. 3, 3, 60. H. 1428. an. 2, 32. MED. g. 6. 7. नख MBH. 1, 4139. HARIV. 6617. MĀRK. P. 21, 18. नासिका 8, 196. वनसु BĀG. P. 4, 19, 27. स्तन ÇĀK. ÇH. 129, 10. RĀGA-TAR. 4, 173. ललाट VARĀH. BRH. S. 68, 8. तरंग BHARTR. 3, 35. Git. 11, 24. कलश KATHĀS. 23, 231. अश्र 18, 88. वैष्मन् वृत्त, अग्नि, राशि, प्रङ्ग u. s. w. BHARTR. 3, 21. 2, 77. MEGH. 12. 63. ad 18. 59, v. l. RAGH. 4, 70. 6, 3. MĀRK. P. 8, 71. RĀGA-TAR. 1, 42. BĀG. P. 5, 16, 28. MĀRK. P. 43, 55. PRAB. 33, 17. KATHĀS. 3, 61. 23, 247. दन्तिपातुङ्गश्चन्द्रः mit der rechten Spitze sich erhebend VARĀH. BRH. S. 4, 16. Nach ÇABDAR. im ÇKDR. auch = उग्र und प्रधान. Vgl. उत्तुङ्ग. — 2) m. a) Anhöhe, Berg H. an. MED. भृगोस्तुङ्गं गमिष्यथ मरुत्प्रमम् R. 4, 44, 20; vgl. भृगुस्तुङ्ग. — b) der Höhestand eines Planeten, = उच्च VARĀH. LAGBUD. 9, 20. BRH. 1, 13. 7, 11. BRH. S. 10, 4. 11, 1. fgg. 21, 1. Ind. St. 2, 271. — c) Höhe in übertr. Bed.: निपात्य तुङ्गाग्निपुत्रनाथम् so v. a. vom Throne BĀG. P. 3, 3, 1. — d) Rhinoceros RĀGAN. im ÇKDR. Unter खड्गिन् dagegen nach ders. Aut. तुङ्गमुख. — e) der Planet Merkur H. an. — f) N. eines Baumes, Rottleria tinctoria Roxb. (der Baum und das Holz davon), AK. 2, 4, 2, 6. TRIK. H. an. MED. Suçr. 2, 78, 19. 297, 17. तुङ्गकालीयकान्यपि MBH. 3,